

РОЗВИТОК НОРМАТИВНОЇ БАЗИ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СИСТЕМИ МВС

Нормативно-правове забезпечення управління матеріально-технічною базою навчальних закладів МВС не обмежується підтриманням стабільності та сталості структур, які забезпечують матеріальну основу функціонування відомчих закладів професійної підготовки. Періодично виникає проблема у певній перебудові, вдосконаленні існуючої системи нормативно-правових актів, що регулюють функціонування матеріально-технічної бази навчальних закладів. Так, Цветков В.В. зауважив, що «за деякими спостереженнями, процес адаптації структури органів управління до змінених умов відбувається кожні 5-10 років. У цьому зв'язку необхідною є чітка юридична основа, здатна забезпечувати належні умови для компетентного і своєчасного внесення змін у діючі управлінські структури» [1, с.242–243].

Різкі зміни у соціально-економічному становищі України, її державному та політичному устрої призводить до необхідності реформування органів внутрішніх справ, починаючи від визначення стратегічних напрямків роботи до розробки нового зразка форменого одягу. Не є винятком у цьому випадку й діяльність відомчої освіти системи органів внутрішніх справ. Реформування діяльності органів внутрішніх справ у напрямку встановлення партнерських взаємовідносин з населенням порушує питання про виникнення нових напрямків діяльності міліції та змін у старих. Встановлення партнерських взаємовідносин неможливо без суттєвої зміни у підготовці майбутнього правоохоронця. Отже, міліціонер повинен виступати не як представник карального апарату держави, а як представник сервісної правоохоронної служби, з вмінням встановлювати та підтримувати контакти з великою кількістю суб'єктів, які беруть участь (постійно або випадково) у правоохоронній діяльності. Спрямування пріоритетів в правоохоронній сфері на профілактику та недопущення правопорушень вимагає суттєво змінити сутність та форми діяльності органів внутрішніх справ, що також вимагає нових форм та методів діяльності відомчої системи професійної підготовки та освіти.

Все це обумовлює підвищені вимоги до забезпечення необхідними ресурсами (правовими, інформаційними, фінансовими, матеріально-технічними тощо). Одним з основних видів ресурсного забезпечення виступає матеріально-технічна база навчального закладу системи МВС. Матеріально-технічна база має виняткове значення для навчального процесу, бо вона безпосередньо впливає на масштаби та якість підготовки спеціалістів.

Традиційно під матеріально-технічним забезпеченням розуміється процес розподілу, доведення до споживача необхідних матеріально-технічних ресурсів та використання їх у процесі його функціонування. Це визначення матеріально-технічного забезпечення було цілком виправдано під час існування Радянського Союзу, коли розподіл та обіг матеріальних ресурсів, необхідних для функціонування організацій, підприємств та уста-

нов повністю контролювався державою і управління у цій сфері здійснювалось винятково директивними методами. Не було винятком у цій сфері і матеріально-технічне забезпечення органів внутрішніх справ та система їх відомчої освіти.

Розвиток ринкової економіки, зменшення ролі держави в економічній сфері суспільства, фінансова криза призвела до змін та ускладнення як структури, так і змісту матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів системи МВС.

По-перше, централізоване і планове постачання шляхом держзамовлення збереглося лише за окремими видами матеріально-технічних ресурсів. Це переважно специфічні ресурси, які мають більш суворо регламентований та обмежений порядок виготовлення та обігу. До них відносяться зброя, набой, бойова, криміналістична, оперативна та інша спеціальна техніка.

По-друге, зменшення структури та обсягів централізованого постачання призвело до того, що навчальний заклад системи МВС вимушений для отримання основної частини матеріальних ресурсів виступати як самостійний суб'єкт на ринку покупки та продажу товарів, робіт та послуг. Причому необхідно підкреслити, що ця діяльність по відношенню до відомчого навчального закладу як державної організації має певну специфіку й проводиться за допомогою таких специфічних форм, як проведення конкурсів, тендерів і т.п.

По-третє, відсутність необхідного обсягу фінансування та постачання матеріально-технічного забезпечення спонукає відомчі навчальні заклади шукати додаткові засоби фінансування та забезпечення. Для отримання додаткових джерел матеріально-технічного забезпечення відомчий навчальний заклад має право здійснювати господарчу діяльність, яка є однією з складових частин матеріально-технічного забезпечення.

По-четверте, обмежений обсяг матеріально-технічних ресурсів призводить до необхідності здійснювати контроль матеріально-технічних ресурсів з метою їх найбільш раціонального та ефективного використання.

Такі зміни обумовлюють необхідність у розвитку й вдосконаленні нормативно-правової бази матеріально-технічного забезпечення відомчої системи освіти, яка виступає необхідним підґрунтям діяльності служб та підрозділів, відповідальних за створення необхідних матеріальних умов для професійної підготовки та освіти.

З погляду змісту нормативно-правове забезпечення матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів у системі МВС України характеризується сукупністю взаємопов'язаних нормативно-правових актів, які регламентують встановлення і зміни вимог до матеріально-технічного забезпечення, порядок постачання та отримання матеріально-технічних ресурсів, їх витрачання, управління та контроль у цій сфері.

Нормативно-правова база матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів МВС України має дуже складну структуру, яка включає в себе дуже велику кількість нормативно-правових актів різного рівня законної сили, спрямування їх дії (сфери регулювання), навіть, належності до різних галузей права (від адміністративного до господарського). При найприблизнішому аналізі діяльності навчального закладу у сфері матеріаль-

но-технічного забезпечення можна нарахувати декілька десятків тільки основних нормативно-правових актів, які регулюють весь спектр відносин, які складаються в цій сфері. До найголовніших з них можна віднести такі нормативно-правові акти, як Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини», «Про зв'язок», «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти», Бюджетний кодекс, Господарський кодекс, Цивільний кодекс, Положення про військове господарство внутрішніх військ МВС, Положення про чергові частини МВС, Інструкція про порядок відображення в обліку бюджетних установ операцій з централізованого постачання матеріальних цінностей, порядок надання платних послуг державними навчальними закладами, Накази МВС «Про введення в дію норм забезпечення майном продовольчої служби», «Про заходи щодо забезпечення збереження, зброї, боєприпасів і спеціальних засобів», «Про затвердження Концепції забезпечення підрозділів МВС України транспортними засобами», «Про затвердження Положення про забезпечення речовим майном осіб начальницького і рядового складу ОВС» і т.п. Звісно, у статті неможливо привести вичерпний перелік усіх нормативно-правових актів, які прямо чи опосередковано регламентують діяльність по матеріально-технічному забезпеченню діяльності навчальних закладів системи МВС. Але наведені приклади досить наявно демонструють певні проблеми, які існують у цій сфері.

Множинність і неузгодженість між собою нормативних актів, що регулюють матеріально-технічне забезпечення в системі МВС України, застарілість деяких з них, ускладнює їхнє застосування на практиці, породжує різні тлумачення понять матеріально-технічного забезпечення і їхнього взаємозв'язку з іншими прогресивними формами постачання. Це створює відомі труднощі у розвитку матеріально-технічної бази навчальних закладів системи МВС, визначенні його економічної ефективності, у вирішенні господарських суперечок і т.п.

Підвищення ефективності діяльності з матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів системи МВС можливе лише за упорядкуванням існуючого розгалуженого нормативно-правового матеріалу шляхом його систематизації та кодифікації.

Ми вважаємо, що робота по розвитку, удосконаленню та систематизації нормативно-правової бази матеріально-технічного забезпечення повинна досягатися шляхом вирішення наступних проблем:

- 1) встановлення і закріплення в нормативному порядку:
 - а) організаційної структури і правового статусу служб та підрозділів системи матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів МВС;
 - б) порядок взаємодії з зовнішніми організаціями, підприємствами, установами, які беруть участь у матеріально-технічному забезпеченню навчальних закладів системи МВС.
- 2) організації і правового регулювання процесу управління функціонуванням системи матеріально-технічного забезпечення відомчих навчальних закладів;

3) створення і правового регулювання загальносистемної технології й організації переробки інформації в системі навчальних закладів МВС України, що стосується матеріально-технічного забезпечення.

Оскільки створенню кодифікованих нормативних актів повинен передувати ретельний аналіз загального стану як системи освіти в країні, так й відомчої освіти, найрізноманітніших політичних, економічних, організаційно-управлінських, юридичних, соціально-психологічних факторів. Результати такого аналізу повинні лягти в основу розробки проекту Концепції розвитку матеріально-технічної бази відомчої освіти системи МВС. У даному нормативному акті повинні знайти своє відображення основні принципи матеріально-технічного забезпечення відомчих закладів освіти, пріоритетні напрямки забезпечення певними матеріальними ресурсами за бюджетні кошти, мінімальні стандарти забезпеченості матеріально-технічними ресурсами, вимоги до основних фондів навчальних закладів залежно від напрямку та завдань, які вони виконують, та рівня акредитації.

Вважаємо, що Міністерству внутрішніх справ було б доцільно розробити Положення про матеріально-технічне забезпечення навчальних закладів системи МВС та Положення про управління матеріально-технічною базою навчального закладу системи МВС.

В Положенні про управління матеріально-технічної бази навчального закладу системи МВС необхідно визначити:

- компетенцію структурних підрозділів МВС в господарській сфері;
- регламентацію діяльності організацій, підрозділів і працівників в сфері матеріально-технічного забезпечення;
- необхідний порядок документування процесів постачання, обміну інформації про рух матеріальних цінностей та реалізації управлінських рішень з питань матеріально-технічного постачання;
- перелік нормативів матеріально-технічного і військового постачання в цілому для органу внутрішніх справ і окремо за категоріями працівників;
- порядок підготовки, оформлення і замовлення на постачання окремих видів матеріальних ресурсів;
- планування та організацію господарської діяльності;
- систему звітності і критерії оцінок матеріально-технічного забезпечення органу внутрішніх справ.

Положення про матеріально-технічне забезпечення навчальних закладів системи МВС є керівним документом, який регламентує порядок ведення військового господарства навчального закладу та використання матеріальних ресурсів. Цей нормативний акт повинен визначати:

- основи організації і ведення військового господарства;
- обов'язки посадових осіб та технічного персоналу навчального закладу по організації і веденню військового господарства;
- порядок планування і здійснення контролю господарської діяльності;
- організацію та ведення матеріального, технічного, медичного, квартирно-експлуатаційного, торгово-побутового і фінансового забезпечення навчального процесу;

– порядок своєчасного і повного задоволення матеріально-побутових і культурних потреб постійного та перемінного особового складу і збереження його здоров'я;

– збереження запасів матеріальних засобів і їхній підвіз, забезпечення правильної експлуатації, зберігання і ремонту озброєння, бойової і іншої техніки і майна, казармено-житлового фонду, нежилых будівель і споруджень;

– організацію протипожежної охорони навчального закладу;

– порядок планування й організацію роботи служб, підрозділів і об'єктів господарського, технічного, медичного призначення;

– порядок ведення капітального будівництва, експлуатацію і ремонт казармено-житлового фонду й інших будівель і споруджень, а також під'їзних колій.

Проведення на високому рівні систематизації нормативно-правової бази матеріально-технічного забезпечення відомчих навчальних закладів та прийняття вищезначених нормативно-правових актів дозволить:

– забезпечити правову освіченість працівників структур та підрозділів навчальних закладів МВС України;

– виключити випадки внесення у проекти наказів, інструкції та інших документів норм, що суперечать чинному законодавству, видання правових актів, що дублюють один одного;

– створити об'єктивні передумови для правильного застосування правових норм, подальшого зміцнення фінансової дисципліни та раціонального використання матеріальних ресурсів.

Список літератури: 1. Цветков В.В. Совершенствование аппарата государственного управления. К., 1982.

Надійшла до редколегії 22.09.04

Г.В. Єпур

НАПРЯМКИ АДАПТАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО НОРМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Глобалізація міжнародних відносин та розвиток інтеграційних процесів у взаємодії між державами в сфері охорони та захисту основних прав і свобод людини та громадянина сприяли виникненню міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю. Аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури показав, що на сьогодні питанням охорони та захисту особистих прав людини і громадянина в контексті приєднання нашої держави до європейських стандартів присвячено багато праць провідних вчених – представників теорії держави та права, теорії управління, міжнародного, кримінального та адміністративного права. Але у науковому просторі комплексне дослідження процесу адаптації кримінального законодавства України у сфері охорони особистих прав громадян до норм Європейського Союзу досі відсутнє.

В рамках адаптації національного законодавства України до законодавства Європейського Союзу урядом нашої країни прийнято низку нормативно-правових актів, які регламентують співробітництво України з